

njali, — in da se bo v njih srcih čedalje obilniša želja in ljubezen do prave bogoljubnosti, do kerščanske pravičnosti vnela, in da si bodo za to čedalje bolj prizadjali, kar ste jim tolikanj hvalili in priporočevali, v kar ste po resnici največo vrednost in veljavo postavili. Le potem vam bo kdaj prava, neminljiva „slava“ iz ust vam izročeni donela, in neizrečeno veliko bo potem vaše zasluženje pred Bogom!

Nauk v branji v srednjem in višjem razredu ljudskih šol.

(Dalje.)

Dobra družina v domači hiši, kakor tudi z drugimi dobro izrejenimi ljudmi, otroka naj bolje izobrazuje in pripravlja za bravni poduk. Pri branji pa še posebno lahko gledamo na to, kar otroka vsaki pot posebej zadržuje, da ne more razumeti tega, kar bere. Kdor pa otroke zavoljo teh težav zavračuje na poznejši čas, ko jih bodo že sami s svojo pametjo lahko odpravljali, — tako ravna, kakor da bi jim odrekoval potrebnega vodila in potrebnih pripomočkov. Veliko je pa otrok, kateri prav malo ali celó nič ne storé, če so sami sebi pripuščeni. Tedaj ni samo želeti, ampak še celó potrebno se nam mora zdeti, da se otroci v šoli v tej reči naučé toliko, da pri branji ne pazijo manj na zapopadek, kakor na golo mehaniško branje. Vsaka vaja v branji naj se tako obrača, da se otrok sploh duševno izobrazuje, in da se toliko zbrihta, da bo poslednjič sam mogel razumeti to, kar bo bral. To se doseže, če se ó zapopadku z otroci pametno in pogosto pogovarja. Kdor se na zapopadek modro ozira, pospešuje s tem tudi mehaniško branje. Kdor namreč razumé in čuti, kar bere, tudi vse stavke prav razdeljuje, pametno naglašuje in resnično izrazuje, tako da skoro ni mogoče pravilno brati, če se ne razumé, kar se bere.

Kako bi, post., otroci naučili se zgodob sv. pisma, katekizma ali drugih reči, ko bi se v šoli le učili brati, pa ne tudi razumeti tega, kar berejo? Kolikor manj otrok razumé zapopadek, toliko manj je tudi sadu in koristi po takem ravnanji. Koliko so se vendar naše nemške šole pregrešile nad slovenskimi otročiči!! Pa vse to bi se še lahko pozabilo, da bi

le takšno ravnanje ne bilo marsikterega za ves čas njegovega življenja ob zdravi um in pamet pripravilo. —

Če tedaj vse to, kar smo na prvo vprašanje odgovorili, povzamemo, tako smemo terditi, da se otrok, kar zastopnost zadeva, ne sme sam sebi prepuščati, in da se učenik ne sme zadovoljiti, če je otroka le brati navadil.

Prevdarimo tedaj bolj na tanko, ktere opovire zadržujejo otroka, da ne more zapopadka sam razumeti, na kar se moramo tedaj pri poduku v branji ozirati. Opovire se pa nahajajo pri otroku samem, ali v predmetu. Premislimo naj pred opovire, ki so pri otroku samem.

Kakor nas skušnja uči, se otroci zadovoljujejo s tem, da svojo nalogo mehaniško preberó, in se ne zmenijo za zapopadek, in sicer toliko bolj, kolikor so še nižej in manj znajo brati. Pa tudi potem, ko so se že nekoliko brati naučili, ne pazijo na zapopadek in se ne ozirajo toliko na njega, kolikor bi bilo treba. Od kod je tedaj to, da so tako malo pazni? Nam se zdí, da je tega večidel natora pri otroku kriva. Otrok ima še vse premalo moči, resnobe in terpežnosti, da bi dalj časa brez prenehanja na eno in tisto reč pazil. Tudi vemo, kako malo je že dosti, da se njegove misli od nauka odvernejo. Listki v berilu, vložena podobica ali vervica, šum in ropot, in kdo ne vé, koliko reči ga odvrta in zapeljuje, da drugam misli. Po drugi strani je pa duh pri otrocih tudi prelen, preveč zločin, to je, da se preveč boji truda, ki tirja, da bi vedno na zapopadek pazil. Če so tudi otroci po zunanje mirni, se še vendar ne more reči, da so na zapopadek mislili ali nanj pazili. Večkrat imajo oči vperle v bukve ali kam drugam, in se kaj dobro počutijo pri svoji znotranji lenobi ali sanjarijah. Naj jih le tačas nepričakovano vprašanje o zapopadku zadene, in začuditi se boš moral, kako so razmišljeni, kar boš lahko spoznal iz odgovorov, ki se večsah z obravnanim predmetom kar nič ne skladajo.

Naj se tedej učenik prizadeva, da bo tej poveršnosti in temu razmišljenju ravno tako v okom prišel, kakor pomotam v branji, ako noče v nemar puščati poglobitne reči pri podučevanju v branji, in pa pravega namena, zavoljo kterega se otroci v branji urijo.

(Dalje prih.)